

NOTAT

Til Energibedriftenes landsforening v/ Snorre Lamark

Fra Advokatfirmaet Thommessen v/ Gunnar Martinsen og Toini Oulie-Hauge

Dato 21. mai 2007

Ansvarlig advokat Gunnar Martinsen

KRAFTKUNDERS OPPSIGELSE AV FASTPRISAVTALE FØR UTLØPT AVTALEPERIODE

1 INNLEDNING OG OPPSUMMERING

Vi er bedt av Energibedriftenes landsforening ("EBL") om å vurdere hvordan kunders oppsigelse av avtale om levering av strøm til fastpris (fastprisavtale) før utløpet av den avtalte tidsperiode kan og bør håndteres.

Oppsigelse begrunnes som regel med at kunden flytter, en situasjon som i henhold til EBLs standard kraftleveringsavtale § 5-1 annet ledd gir rett til oppsigelse uten plikt til å erstatte leverandørens økonomiske tap.

I en del tilfeller ser eller mistenker imidlertid kraftleverandør at kunden (kunde 1) ikke flytter fra boligen, men oppgir et familie- eller husstandsmedlem (kunde 2) som kunde/abonnent og på den måten forsøker å komme seg ut av fastprisavtalen. Problemstillingen i dette notatet er hvordan slike situasjoner kan og bør håndteres av kraftleverandør. Vårt syn og våre anbefalinger kan sammenfattes som følger:

- Når kunden ikke flytter fra sin bostedsadresse, men fortsetter å være en del av samme husstand (med samme målepunkt-ID som tidligere) gir ikke EBLs standard kraftleveringsavtale § 5-1 annet ledd rett til oppsigelse uten dekning av kraftleverandørs tap.
- Det er imidlertid vanskelig å konstatere at kunden faktisk ikke bytter bostedsadresse. Hvis kraftleverandør oppfatter omgåelse av oppsigelsesbestemmelsen som et stort problem, kan man velge å ikke innta vilkåret i § 5-1 annet ledd i sine kraftleveringsavtaler.
- I så fall kan en bestemmelse lik eller tilsvarende § 5-1 første ledd regulere oppsigelse av fastprisavtaler før utløpet av tidsperioden. Frikjøp fra fastprisavtaler kan da for eksempel skje ved betaling av et forhåndsfastsatt gebyr som gjenspeiler kraftleverandørs forventede tap ved avslutning av fastprisavtalen før fastsatt utløp og gjenværende tidsperiode i henhold til avtalen.

2 OPPSIGELSE AV FASTPRISAVTALE FØR ENDT AVTALEPERIODE

2.1 Reglene i standard kraftleveringsavtale § 5-1

EBLs standard kraftleveringsavtale § 5-1 fastsetter at

"Dersom kunden ønsker å si opp en tidsavgrenset fastprisavtale, må han dekke kraftleverandørens direkte økonomiske tap ved at leveransen ikke fullføres. Det direkte økonomiske tapet beregnes etter alminnelige erstatningsrettslige prinsipper.

Ved flytting har partene en gjensidig rett til å si opp en tidsavgrenset fastprisavtale med to ukers skriftlig varsel. Kunden er ansvarlig for betaling av kraftforbruk frem til utløpet av oppsigelsestiden.”

Bestemmelsens første ledd retter seg mot situasjoner hvor kunden blir boende på samme sted (forbruker strøm fra samme målepunkt-ID), men ønsker å komme seg ut av fastprisavtalen. I slike tilfeller kan kraftleverandøren kreve dekket sitt direkte økonomiske tap. Det direkte økonomiske tapet er differansen mellom avtalt pris etter fastprisavtalen og faktisk kraftpris i den resterende del av avtaleperioden. Selv om det av denne grunn er vanskelig å fastslå det økonomiske tapet på oppsigelsestidspunktet, må en slik beregning foretas ved at kraftleverandør foretar en forsvarlig vurdering av hvordan kraftprisen vil utvikle seg i den resterende del av avtaleperioden. (Se nærmere om dette under punkt 2.2.)

Hvis kunden derimot *flytter*, kan avtalen sies opp med to ukers varsel etter bestemmelsens annet ledd, uten at kunden skal yte noen økonomisk kompensasjon i den forbindelse.

Når kunde 1 melder fra til nettselskapet om at vedkommende skal flytte og at kunde 2 skal være ansvarlig for abonnementet, uten at kunde 1 *faktisk* flytter, er kraftleveringsavtalen § 5-1 annet ledd i utgangspunktet ikke anvendelig. Dette ut fra en språklig forståelse av flytte-begrepet – som innebærer endring av bostedsadresse. Når kunden fortsetter å ta ut strøm fra det samme anlegget (med samme målepunkt-ID) er vilkåret ikke oppfylt.

Også hensynet bak bestemmelsen tilsier at § 5-1 annet ledd ikke kan komme til anvendelse i det nevnte tilfellet. Bestemmelsen er tatt inn i avtalen ut fra et synspunkt om at det i enkelte tilfeller er urimelig at kraftkunder ved flytting skal måtte være bundet av inngåtte fastprisavtaler, for eksempel fordi kundens nye bopel ved flytting allerede er forsynt i henhold til en fastprisavtale eller fordi kunden flytter til utlandet og ikke har behov for videreføring av noe strømabonnement overhodet. (Hvorvidt dette hensynet *bør* ivaretas i bestemmelsen, er et annet spørsmål, se 2.3 under.) Dette hensynet gjør seg uansett *ikke* gjeldende ved overføring av abonnement til kunde 2 – situasjonen bærer preg av omgåelse, og er ikke beskyttelsesverdig ut fra det nevnte hensyn.

På bakgrunn av disse forhold gjelder etter vårt syn ikke kraftleveringsavtalen § 5-1 annet ledd i de tilfeller som behandles i dette notatet.

2.2 Praktisk håndtering ved omgåelse av § 5-1 annet ledd

Ved å konstatere at § 5-1 annet ledd *ikke* gjelder når kunde 1 melder fra til nettselskapet om at vedkommende flytter og at abonnementet overføres til kunde 2, oppstår imidlertid praktiske problemstillinger. Viktigst er at det er vanskelig å kontrollere at man faktisk står overfor en slik situasjon, da kundene som regel ikke vil ønske å oppgi opplysninger om bostedsadresse, og det er upraktisk og kostnadskrevenende å etablere andre rutiner for innhenting av nødvendig informasjon.

Hvis kraftleverandør derimot skulle klare å konstatere at man står overfor en situasjon hvor flytting meldes for å komme ut av en fastprisavtale, bør leverandøren slik vi ser det gi kunden valget mellom å fastholde fastprisavtalen eller å avslutte avtalen under henvisning til erstatningsbestemmelsene i § 5-1 første ledd.

Vi er kjent med at enkelte kraftleverandører opererer med et forhåndsfastsatt gebyr for frikjøp fra fastprisavtaler. Dette må slik vi ser det være i overensstemmelse med § 5-1 første ledd, så fremt

gebyret gjenspeiler forventet kraftpris i den resterende del av avtaleperioden og hvor lang tid som er igjen av avtaleperioden.

3 KRAFTLEVERANDØRS HÅNDTERING AV OMGÅELSESSITUASJONENE – PRAKTISKE RÅD

Forbrukerkjøpsloven gjelder som kjent ikke for kraftleveringsavtaler, jf loven § 2 annet ledd bokstav c. Kraftleverandør har derfor avtalefrihet, og kan velge hvorvidt EBLs standard kraftleveringsavtale § 5-1 annet ledd skal inntas som en del av avtalevilkårene ved inngåelse av fastprisavtaler.

Hvis det at kunder omgår reglene om oppsigelse av fastprisavtaler oppfattes som et stort problem, kan kraftleverandør velge å unnlate å innta § 5-1 annet ledd ved utforming av sine avtaler. Ved inngåelse av fastprisavtaler sikres begge parter forutsigbarhet, samtidig som begge parter løper en risiko med hensyn til hvordan kraftprisene utvikler seg i avtaleperioden. Som nevnt vil den mest alminnelige grunnen til å si opp fastprisavtaler være at kraftprisen blir lavere enn det som er forventet på avtaleinngåelsestidspunktet. Hvis kraftkunden ved flytting kan komme seg ut av avtalen kostnadsfritt – i stedet for å flytte fastprisavtalen med seg til det nye bostedet (som en rekke kraftleverandører tilbyr) – vil risikoen for prissvingninger fullt og helt ligge hos kraftleverandør.

Dette er det adgang til også i forbrukerforhold. Forbrukerkraftkunder må forventes å ha foretatt en veloverveid vurdering av om det er fornuftig og forventes å være lønnsomt å inngå en fastprisavtale på tidspunktet for avtaleinngåelse. Fra kundens side vil inngåelse av avtalen (i tillegg til forventet lønnsomhet) ofte være begrunnet i et ønske om forutsigbarhet.

Kunder som for eksempel flytter til en ny adresse som er forsynt i henhold til en kraftprisavtale eller flytter til utlandet og ikke lenger har behov for strømleveranser vil muligens oppfatte det som urimelig at avtalen ikke kan sies opp kostnadsfritt. Det vil imidlertid sjelden være tale om store beløp for den enkelte kraftkunde. Da kraftleverandørene samlet sett kan ha store økonomiske tap ved kunders oppsigelse av fastprisavtaler før utløp, og det samtidig er vanskelig å etablere rutiner for å avdekke omgåelser, er det etter vårt syn en mulig løsning at kraftleverandører ikke inntar vilkåret i § 5-1 annet ledd i sine avtaler, men behandler alle oppsigelser etter regelen i første ledd.

Vi nevner i denne forbindelse at risikoen for endringer i markedet også på andre forbrukerområder er regulert på denne måten, jf særlig avtaler mellom bank og kunder om binding av utlånsrente for en periode fremover i tid. I slike tilfeller kan kunden normalt ikke komme ut av avtalen ved å betale ned hele lånet innenfor bindingstiden, men må kompensere bankens estimerte tap ved at lånet innfris på en annen måte enn fastsatt i avtalen.

* * *